

ÖLDÜREN DEPREM Mİ?

FUAT AKYÜREK

20.yüzyıldan bugüne kadar olan depremlerde acaba kaç kişi fay kırıklarına düşüp yaşamını yitirdi? Buna ilişkin bir istatistik galiba yok. Eğer böyle bir istatistik olsaydı ölenlerin sayısının son derece az olduğunu öğrenebilir ve bu duruma çok şaşırırdık. İnsanları öldüren, yine insan yapısı binalar, inşaatlar. Son Van depremi bu gerçeği bir kez daha hepimizin yüzüne acı bir biçimde vurdu. Bu güzel Kürt ili, Erciş'le birlikte ağır kayıplara uğradı. Bu felaketin üzerine organizasyon eksikliği, bilinçli ayrımcılık –AKP'ye oy verenler, vermeyenler- vb eklenince hem kayıplar büyüdü, hem de kalanlar insanlık dışı koşullarda yaşamak zorunda kaldı.

Bir yanda en fazla yolsuzluğun yapıldığı, yıkıntı haline gelmiş kamu binaları, diğer yanda müteahhitlerin denetimsizlikte çalıp, çırptığı inşaat malzemeleri ile yaptıkları, deprem sonrası enkaz haline gelmiş binalar, öte yanda yoksulluktan dolayı hangi malzemeyi bulduysa onunla ailesi için başını sokacak bir ev yapan, ama “ev değil, mezar yapmışım” diye feryat eden, tüm ailesini kaybeden acılı bir baba. Bütün bunların yaşanması kader mi? En azından yıkıntıların yanbaşımda ayakta kalmış çok katlı binalar olup bitenin kader olmadığını açık seçik kanıtıyor.

Şimdi şu sorunun açıkça yanıtlanması gerekiyor: deprem tsunami, sel baskınlarının vb. gibi bir doğa olaylarının, insanlar için korkunç bir felaket haline gelmesine yol açan nedir? Bu kadar yıkımın gerçekleşmesinin sorumlusu kim, ya da kimler? Bugünün dünyasında bu sorunun tek bir yanıtı vardır, o da, kar hırsının herşeyi belirlediği, sınıflara bölünmüş bir dünya da yaşadığımız gerçeğidir. Ölenlerin istisnasız büyük çoğunluğu işçi ve emekçilerdir, yoksul haktır. Büyük doğa olayları bu nedenle adeta sınıf farkı gözetir gibi öncelikle yoksul halkı vurmaktadır.

Şu örnekler istisna değildir; devlet ihalelerine katılanlar daha fazla kar elde etmek için inşaatları eksik ve kalitesiz malzeme ile yapmaktadırlar. Denetim elemanlarına biraz rüşvet vermek her şeyi kolaylaştırmaktadır. Erciş'te okulların, yurtların hemen hemen tamamının yıkılması bu gerçeği açıkça kanıtlar. Sadece Erciş ve Van mı? Gölcük depreminde donanmanın üssü yerle bir olmuş, ayakta kamu binası kalmamıştı. Kapitalizmin yarattığı kar hırsı hiç bir kural ve değer tanımamıştı. İş lafa gelince muhtemelen milliyetçilik konusunda mangalda kül bırakmayacak olan orayı yapan müteahhit, “burada şanlı ordumuzun mensupları kalacak, inşaatta dikkatli olmalıyım” diye düşünmemişti. Kar hırsının, çalma ve çırpmanın bir ahlakı yoktu.

Japonya'da nükleer santral yıllardır doğru dürüst bir bakımdan geçirilmemişti. Oysa orasının deprem ve tsunami bölgesi olduğu gerçeği apaçık ortada duruyordu. Atom santrali kırk yıl öncesinin teknolojisi ile yapılmış, adeta dökülmeye başlamıştı. Ama orayı işleten enerji tekeli, yapılması gerekenlerin büyük maliyet getireceği, karlarını eriteceği gerekçesiyle yapmamıştı. Sonuç, sadece Japonya'yı değil, neredeyse tüm dünyayı tehdit eden nükleer sızıntı ve ölümler. Bugün dünyanın pek çok bölgesi sellerle boğuşuyor. Nedeni kuralsız kar hırsı ile üreten sanayinin, atmosfere salınan ve sera etkisi yapan gazların doğayı mahvetmesidir. Küresel ısınma doğayı ölçüsüzce tahrip etmektedir.

Bu örnekleri sayısızca çoğaltmak mümkün. Ama durumun anlaşılması için sanırım bu kadarı yeterli olacaktır. Ama Erciş ve Van depreminde deprem sonrasında yaşananlara da değinmek gerekir. İnsanlar günlerce yardım alamadı. Bölgeyi en iyi bilen BDP'li belediyeler valilik ve kaymakamlık tarafından organizasyon dışı tutuldu. Sonuç tam bir rezalet oldu. İnsanlar kış koşullarında günlerce açıkta kaldı. Köylere ise neredeyse bir hafta hiç uğranmadı. Hükümet deprem için kesilen vergilerin otoyollara harcadığını büyük bir pişkinlikle açıkladı. Oysa bunlar amaca uygun harcansa, gerekli denetimler yapılırsa bugün Erciş ve Van'da belki de kimse ölmeyecekti. İstanbul'da büyük bir deprem yaşanması durumunda ise olup bitecek olan şimdiden belli. Yaşanacak olan büyük bir felaket olarak tanımlanacak.

Sonuç olarak şu gerçeklere bir kez daha vurgu yapılması gerekiyor: olup biten ne “takdir-i ilahi”, ne de kaçınılmaz felaketlerdir. Deprem değil, kar hırsı, yoksulluğun yaygınlaşması, halkı değersiz gören bir yönetim anlayışı öldürüyor ve acıları büyütüyor. Yaşanan tüm doğa olaylarını insanları zarar veremeyecek hale getirmek olanaklı. Yeterki insanı korumayı, doğayı korumayı, toplumda gelir uçurumları yaratmak anlamına gelen sınıflaşmayı ortadan kaldıran bir toplumsal sistem kurulsun.

Kasım / 2011